

ВАРХАГ И ЊЕГОВИ СИНОВИ

РОЂЕЊЕ АХСАРА И АХСАРТАГА

У онај час када се оглашавају први петлови роди се Нарту Вархагу син. И у исту ноћ, док јутарња звезда Бонварнон још не беше засјала на небу, у онај час када се оглашавају други петлови, роди му се и други син.

С првим сунчевим зраком искуси Вархаг љубав према деци.

У то време Вархаг беше најстарији међу Нартима. И да би живот његових новорођених синова био сретан, приреди он велику гозбу. Позва на гозбу небеског ковача Курдалагона и господара морског бездана Донбетира – много поштованих Нарта, на челу са Бором, беху позвани на тај пир. Небески Курдалагон Вархаговим синовима надену своја омиљена имена: старијег назва Ахсар, а млађег Ахсартаг. И поставши његовим кумом, Курдалагон Вархагу подари чаробну свиралу, коју сâм беше сковао у својој небеској ковачници. Ставише Нарти свиралу на сто, а она сама звонко и весело запева:

*Подигни чашу ронга!
Подигни чашу ронга
И испиј је
Себи у здравље.*

Седам дана и седам ноћи трајаше гозба. Вархаг гостима служише дивљач. Заврши се гозба, Курдалагон наскочи на кресту огњене олује и, као крилати Пакунза, одлете у небеса. Донбетир се претвори у огњену рибу, махну гипким репом и нестаде у морским дубинама. А Нарти се, како и доликује ратницима, упутише у поход.

Расли су Ахсар и Ахсартаг не из дана у дан но из часа у час. За дан би израсли по два прста, а за ноћ – по педаљ. Беху несташни дечаци: направише себи лукове и стреле, и не беше птице која би могла пролетети изнад њих – истог је часа погађаху, да би се, попут камена, стропостала на земљу. Сви ускоро сазнадоше да су Нарту Вархагу одрасли одважни близанци, Ахсар и Ахсартаг.

А зашто беху названи Ахсар и Ахсартаг?

За одважног кажу: *ахсар*. Такав беше први брат. И зато доби име Ахсар. Но још одважнији беше други брат, те доби име Ахсартаг, што значи „најодважнији”.

НАРТСКА ЈАБУКА

У врту Нарта расла је јабука чији цветови сијаху небеским плаветнилом, али за дан би на њој сазревао само један плод. Тај беше златан и блисташе попут огња. Имаше он животворну моћ, исцељиваше људе од сваке болести и зацељиваше сваку рану, само спрам смрти будући немоћан. Цели дан зрила би та једна јабука блистајући наврх дрвета, али ноћу би је неко односио. Иако је Нарти на смену чуваху, сваке ноћи би нестајала а да нико никад не угледа лопова.

Дође ред на Вархага да чува врт. Позва он своје синове Ахсара и Ахсартага и рече им:

– Пођите, сунашца моја, причувајте златну јабуку. Ви сте ми једина нада. Ако је не очувате, састаће се овде сва три нартска рода. Послаће по једног човека из сваке куће и једном ће од вас одрубити главу, другоме одсећи руку и, мени на срамоту, натаћи на коље. Остаћу сам у старости, без заштитника и хранитеља.

– Не бој се, оче. Очуваћемо ми већ ту јабуку и лопов нам неће умаћи – одговорише му они.

– Знам ја да се ви ничега не бојите, но ја се бојим за вас – рече им отац.

Врт Нарта беше ограђен оградом од јелењих рогова, тако високом да ни птица не могаше пролетети изнад ње. Се-доше браћа под чудесну јабуку, повечераше, па млађи, Ахсартаг, рече старијем, Ахсару:

– Држаћемо стражу један за другим. Ти сад лежи и спавај до поноћи. А од поноћи до јутра стражарићеш ти.

Сложи се Ахсар, леже и заспа. Пробуди се у поноћ и каза брату:

– Нека ми Бог опрости, Ахсартаже, ја сам се, чини ми се, успавао.

– Има до поноћи, одспавај још мало – одврати му Ахсартаг.

Будући поспан и не знајући које је доба, Ахсар поново леже и заспа.

Не спава Ахсартаг, седи под јабуком, држи запету стрелу. И у час када дан смењује ноћ, три голубице пролетеше кроз ограду. Осветли се одједном јабука и Ахсартаг виде како голубице слећу поред чудесног плода. Но пре него што иједна успе и да га кљуцне, Ахсартаг одапе стрелу. Прхнуше голубице, но једна лећаше ниско и из ње на земљу капаше крв.

Тада Ахсартаг пробуди Ахсара.

– Видиш ове капи крви – рече он брату. – То сам ја на нашој јабуци ранио голубицу, али је одлетела. Летела је ниско, над самом земљом, остављајући крвав траг. Морам поћи по том трагу – или ћу је ухватити, или погинути, не могу другачије.

Затим брижљиво сакупи осушене капи крви, умота их у свилену мараму, привеза мараму уз доколеницу и, кад свим свану, рече Ахсару:

– Идем да тражим те незнане птице. Шта кажеш?